

Les oblates, la presó de l'oblit

- *El convent de les oblates de Tarragona va ser habilitat, el 1938, com a presó de dones per la dictadura*
- *El Fòrum de Tarragona per la Memòria ha aconseguit els expedients d'onze dones que hi van morir*

JOSEP CARTANYÀ / INFOCAMP - Tarragona, 28 de novembre de 2016

Tarragona, 20 de juliol del 1939. Arriba una primera expedició de 35 dones preses procedents de la presó de Las Ventas de Madrid, que són traslladades al convent de les oblates de Tarragona, que va ser habilitat com a presó de dones franquista, des de 1938. Era el primer trasllat de dones preses de fora de la província, majoritàriament de Madrid, Toledo i Saragossa, cap al convent. Anteriorment, el juny del 1939, la presó de Pilats s'havia saturat de dones i es va decidir el seu trasllat al convent, que es va produir la nit del 6 de juny del 1939, coneguda com la "nit negra tarragonina", quan les dones van caminar pels carrerons de la Part Alta per fer cap a la seva nova presó, custodiades per monges. Però no totes hi van anar. Una d'elles, Elisa Cardona, de 21 anys, veïna de Duesaigües, no va arribar a sortir mai de Pilats i va ser afusellada en un grup de 22 persones.

Tornant al convent, la segona tongada, de 293 preses, va arribar a les oblates el 4 d'agost del 1939. Algunes dones procedents de Madrid portaven els seus nadons i van ser instal·lades en una sala independent, en què va coincidir uns mesos Maria Micola Jardí, de Tivissa, amb la seva filla Maria Micola, que va néixer a l'hospital de Sant Pau i Santa Tecla, l'única nena nascuda en captiveri a Tarragona. L'historiador i membre del Fòrum de Tarragona per la Memòria, Francesc Xavier Tolosana, explica que el cas de la Maria Micola "és un exemple de dones que el règim utilitzava com a hostatges, amb la finalitat d'atraure els seus homes per fer-los presoners".

Dones no polititzades

En contra del que molta gent podia pensar, el perfil de les preses de les oblates no era el de dones implicades en partits polítics ni moviments sindicals. L'historiador afirma que, dels onze casos coneguts, "la majoria eren minyones, mestresses de casa, porteres d'escales, treballadores de la neteja i una prostituta de Saragossa". Tolosana explica que algunes les van detenir tan sols per haver cridat contra el règim i d'altres van ser denunciades per veïns només per criticar el règim, ja que acostumaven a estar casades amb republicans. Gràcies a les investigacions sobre aquests casos, també s'ha pogut saber que, en general, les preses a càrrec de les monges del convent no eren prostitutes. Tolosana apunta que "els rumors populars mesclaven les preses amb el fet que la Part Alta era una zona on es practicava la prostitució".

Tot i que en el proveïment a la presó consta la recepció de carbó, cebes, alls, llenya, carn, verdura, oli, pa, arròs, patates, cafè i llet, la dieta de les preses era a base de patates i pa. Fins ara, s'ha demostrat que 11 dones van morir a l'infermeria del convent per les condicions a què van ser sotmeses. El 1941, 292 preses amb 16 infants van ser traslladades a la presó de les Corts de Barcelona i, el 1953, el convent es va dedicar a assistir dones. Des del 2013, cada 8 de març, es fa un acte de record davant del convent de les oblates.